

RITVAL RIMSKI

ISTOMACCEN SLOVINSKI

po Bartolomeu Kafsichiu Popu Bogoslovçu
od Druxbæ Yefusovæ Peniten-
çiru Apostolskomu.

V R I I M V, Iz Vtiefeniſzæ Sfer: Skuppa od Razplodyenya
S. Viertz. 1640.

Naslovnica Kašičeva prijevoda Rituala rimskoga iz 1640.

RITUAL RIMSKI (1640.)

(Izbor)

OD SVETOGA SAKRAMENTA KRSTEN'JA ZA SLUŽITI GA ZAKONITO I OBIČAJNO

Sveto krsten'je (vrata od vire krstjanske i od vičnoga života) koje prvo misto uzdrži meju ostale Novoga zakona sakramente od Gospodina Isukrsta naređene svima, da je za spasen'je potrebno svidochi ista istina ovezimi ričmi: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto non potest introire in regnum Dei*, to jest: "Ako tko ne uzbude opet porođen biti iz vode i Duha Svetoga, ne može ulisti u kraljestvo Božje." Dakle se ima staviti pravelička pomnja za služiti ga i primiti ga prigodno i običajno.

Jurve bo za služiti ovi sakramenat ina su po zakonu Božjemu sasma potrebna: kakono materija, voda li; forma, riči li i služitelj, a ina se pristojie njegovu proslavljen'ju, kakono običaji i načini koje ni dopušteno, primljene i potvrđene od apostoskoga i pridavnjega pridan'ja, propustiti, nego uzrokom od potrebe; od ovezih se imaju nikolika napomenuti da se učini običajno i sveto ovo sveto služen'je.

Od materije krsten'ja, to jest od vode

1. A prvo ima razumiti parok da, budući od ovoga sakramenta materija voda prava i naravska, da se ne može za nj uzimati nijedan ini sok ni vode od cvijetja ni ine procidene.
2. A voda proslavljena onega godišta u subotu svetu vazmenu ili u subotu pedesetnih dana Duha Svetoga, koja se ima

hraniti u kladencu čistu ili krstinici, bistra i jasna pomnjivo, i ova se ima prolivati u posvetište sakrarij od crkve ili bolje od krstinice, kada se nova bude blagosoviti.

3. Ako se voda blagosovljena bude smanjkati, da se scini da neće biti zadosta, ina neblagosovljena izmišati se može, ali u manjoj većini nego bude blagosovljena.

4. Ako li se bude štetiti ili bude izteći ili kako godire po-manjkati, parok ima uliti u kladenac, dobro izčisten i uljudan, novu vodu i nju blagosoviti po načinu koji je niže upisan.

5. Ako li se voda bude smrznuti, ima se nastojati da se raztopi, a ako dilom bude smrznuta ili vele studena, moći će se izmišati malo vode naravske neblagosovljene i sgrijati i pri-mišati s vodom krstiničkom u sudu za to spravnomu i njom se pogrijanom služiti za krstiti da ditecu ne naudi studena ili stu-den ista.

Od forme krsten'ja, to jest od riči

Jere od krsten'ja forma ovimi ričmi izrečena: *Ego te bap-tizo in nomine Patris et Fili et Spiritus Sancti*, to jest: "Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga", sasma sva potrebna jest, zato se ne dopustuje nju nijednim načinom promini-ti, nego se imaju iste riči u jedno i u isto vrime, u koje se čini umivan'je i polivan'je, izgovarati i govoriti. Latinski pop latin-skom formom i ričmi ili našimi našinac ima se vazda služiti.

Ne dopuštuje se nijednim načinom krsten'je ponavljati; ako bi se tkogod s kondicionom (od šta se niže govori) imao krstiti, taj kondicion ili posumnjen'je ima se istomačiti ovim načinom: *Si non est baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris et Fili et Spiritus Sancti*, to jest: "Ako nisi krsten, ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga." Ali se ovom kondicionalom formom ili sumnjivimi ričmi čestokrat ili lasno služiti ne dopu-štuje, nego spametno i gdino (stvar pomnjivo iziskovavši) raz-ložita uzbude sumnja da ditece ni bilo krsteno.

Krsten'je za sve da se može učiniti ili s polivan'jem od vo-de ili s potopljen'jem ili s pokropljen'jem, prvi ništanemanje ili

drugi način, koji većma jesu u običaji, po običajnosti od crkava, imaju se uzdržati tako da se trojim umivanjem glava ditetova polije ili da se potopi na razkrsticu ili razkrižje u jedno i u isto vrime u koje se riči govore i da je isti vodom polivajući i riči govoreći, ne inako.

A gdino se krštenje čini s polivanjem od vode ima se čuvati da se voda s glave ditetove ne u kladenac nego ili u svetište sakrarij li od krstinice kod istoga kladenca sagrađeno teče i prolije se, ili u koji god sud za ovu službu spravan primljena u svetište iste krstinice ili crkve prolije.

Od služitelja od krštenja

Zakoniti jurve služitelj od krštenja jest parok ili ini pop od paroka ili od biskupa od mista naređen. Ali kad god se ditece ili človik nahodi na ginutju od života, može bez proslavljenja biti kršten od svakoga u svaki jezik: ili od dijaka ili od svitovnoga jošter, i prokleta ili od virna ili od poganina nekrstena ili od pravovirca ili od poluvirca heretika ili od človika ili od žene, ali obsluživši formu od riči i odluku od crkve krstjanske krstiti ima svak. Ako li ondi bude misnik, ima se već od djakona sciniti, djakon već od podjakona, dijak već od svitovnoga i človik od žene, nego ako se radi srama pristoji da žena većma nego človik krsti dite ne sasma rođeno; ili nego ako bi bolje žena nego človik umila riči od krštenja i način za krstiti. Zato ima nastojati parok da virni, najvlastito primalje, pravi za krstiti način dobro nauče i obsluže. Otac ili mati svoje dite ne imaju krstiti nego na smrtnomu ginutju, kada se nitko ini ne nahodi koji bi krstio, i tada ne stiču ni jedno svojstvo koje dilo od ženidbe zapričuje.

Od kuma i od kume

Parok prvo neg pristupi za krstiti, od onezih kojim se pristoji, ima upitati pomnjivo koga ili koje su oni primitelje ili kumove obrali, koji će ditece primiti s kladenca sveta, da ih veće

neg se dopušta (ili nedostojne ili neviridne) ne uzme. Kum jedan sam, ili človik ili kuma žena, ili kum najveće jedan i jedna kuma ima se uzeti po naredbi Sabora tridentinskoga, ali se ne imaju uzeti dva človika ni dvi žene ni istoga diteta otac ili mati.

A ovi kumovi već od doba človičjega i sakramentom od krizman'ja da budu zlamenovani veoma se pristoji.

Osven ovezih imaju paroki znati da se ne imaju uzimati na ovo dilo nevirnici ili poluvirnici, ni očito prokleti, ili zabranjenici interdeta, ni očitni grešnici, ili ozloglašeni, ni jošte koji su nezdrave pameti, ni koji ne imaju prve nauke od vire. Jere ovi kumovi držani su naučiti prigodno duhovne sinove svoje, koje su dignuli s kladenca krstenoga, gdino bude biti potreba. Toli-kojer na ovo se ne imaju uzimati kalujeri ili koludrice, dumne li ni ini od koga god reda redovnici od svita razlučeni.

Od vrimena i od mista za služiti krsten'je

Premda se krsten'je u svako vrime još i od interdeta i od uzostan'ja cesacioni od Božjih služba, navlastito ako potiče potreba, može davati, ništanemanje dva su dana najvlaštita po običaji pridavnoj crkvenoj svečana, u koja se proslavljenim načinom ovi sakramenat služiti najveće pristoji: to jest Subota sveta uskrsna ili vazmena i Subota pedesetna Duha Svetoga, u koje se dnevi krstenoga kladenca voda blagoslivlja i posvećuje običajno. Koji se način, koliko se učiniti može lasno, u krsten'ju od uzraslih ljudi, ako se na ginutju od života ne nahode, pristoji da se uzdrži ili zaisto ne sasma propusti, navlastito u metropolijah i biskupijah crkvah.

I za sve da potičući potreba svudar krstiti ništa ne zapričuje, ništanemanje pravo misto za služiti krsten'je crkva jest, u koj ima biti kladenac krsteni ili za isto kod crkve krstinica.

Dakle, potrebu dignuvši, u osobitih mistih ne ima se nitko krstiti, nego ako bi bili sinovi kraljeva ili velike gospode, to tako oni proseći istom da se to učini u njih domaćih crkvicah, i vodom iz krstinice po običaji blagosovljenom.

Krstinica ima biti na pristojnu mistu i pristala obličja i od kamena tvrda; i koja vodu dobro uzdrži; i uljudno uresena i ograđena stupcima mrežištnimi, utvrđena bravom i ključem, i tako zatvorena da prah ili ine gnusobe unutra ne upadaju; i na njoj, gdino se može lasno učiniti, da se izpiše prilika Svet[oga] Ivana, koji Isukrsta krsti.

Od svetih ulija i inih naređenih

1. Sveta krizma i sveto ulje, koje se i od katekumena zove, kojimi se služimo na krsten'ju, imaju biti blagosovljena od biskupa u isto godište po običaji u sveti Veliki četvrtak večere Gospodinove.

2. Brinuti se ima parok da ih na svoje vrime najbrže uzme i tada stara ima sažeći u crkvi.

3. Ne ima se starimi uliji služiti nakon godišta, nego ako ga usiluje potreba. Ako li očuti da pomanjkaju i krizma ili ulje blagosovljeno ne može se imati, inoga se ulja od maslina neblagosovljena ima priliti, ali u manjoj veličini manje.

4. Krizma i ulje sveto imaju biti u svojih sudcih srebrnih ili kositernih dobro zatisnutih, koji da budu razlučeni meju njimi i posobiti nadpisi svaki da ima velicimi slovi učinjen, da se ne učini koje god pomanjkan'je i promina.

5. A na službu svakdanju da se imaju sudci manji od srebra, ako se može, ili od kositera, ili razlučeni ili slučeni, dobro ništanemanje različni i dobro pokriveni i sa svojimi nadpisi, kakono odizgara, da se parok ne privari i jedan namisto drugoga ne uzme, od šta se ima čuvati pomnjivo.

6. U nje, dakle, iz većih sudčića krizme i od ulja što je dosta ima se uliti, i neka se ne dogodi pogibija od prolitja, lasno će biti u ovih sudcih bumbaka ili štogod prilično imati, uljem svetim ili krizmom ponase polivena, u koje se ima omakati za pomazati palac kada je potrebno.

7. Ovi se sudci tako imaju pristojno hraniti spravni u mistu posobitu, časnu i čistu pod ključem i dobrom stražom da se

ne tegnu ni tiču od koga god nesvisno, ili neka se ne može nitko njimi služiti nesveto, sakrilego i grešno.

8. Parok, količko činiti uzmože, nastoj da se ne nose ova sveta ulija od svitovnih ljudi, nego od njega ili od inoga misnika ili od inoga službenika crkvenoga, uzčuvaj se jošter da od njih ništa nikomu nikadar, radi nijednoga uzroka, ne poda.

9. Sol, koja se ima u usta krstenoga postavljati, budi blagosovljena svojim posobitim blagosovom, koji je niže upisan, niti se ima služiti sol'ju zakletom za blagosoviti vodu; i budi prvo iztučena dobro i izmrvljena, suha i čista; sol tako blagosovljena ne ima se pridati nikomu, ni istim onezima koji ju budu donili za blagosoviti, ne ima se vratiti, nego se ima hraniti za krstiti inih ili se odvrći u svetište sakrarij.

10. Kada se, dakle, ima poslužiti sakramenat od krsten'ja ova imaju biti na ruku.

¹Sudčić svetoga ulja od katekumena i krizme.

²Sudčić sa sol'ju za blagosoviti ili jurve, kakono je rečeno, s blagosovljenom soli.

³Sudčić ili ožičica od srebra ili inoga gvozdja, čisti, za izlirati vodu od krsten'ja na glavu nekrstenoga, kojim se ne ima služiti na nijednu naprid službu inu.

⁴Sud ili bacio za primati vodu s glave tekuću, ako tutako ne teče u svetište.

⁵Bumbak ili pamuk ili štogod takovo za otrti mista pomazana ulijimi svetimi.

⁶Stole dvi, gdi se lasno mogu imati, jedna modra, a druga bila, kakono je niže upisano, čista, ako li ne, ima se najmanje služiti jednom.

⁷Sredica od kruha, kom se imaju otrti prsti omazani misnikovi ke umiva i sud za umivan'je od ruka po krsten'ju, koji se pristoji da služi u ovoj samoj službi.

⁸Bila odića na način od plaštića ili ubrusčić bili za postaviti ga na ditovu glavu.

⁹Svića od voska za podati ju krstenomu goreću.

¹⁰Ovi najposli *Ritual* ima biti spravan i jošter pismo od krsten'ja, u komu se upisati krsteni imaju.

Spravivši, dakle, zgodno sva ova, misnik na služen'je toličkoga sakramenta, umivši ruke, s kotom i stolom modrom odiven, ima pristupiti, imajući sobom dijaka ili žakna jednoga ili ih veće, ako može, obučenih takojer s kotom, koji će njemu služiti.

Ovako spravan pristupa na prag od crkve, gdino izvan nje čekaju koji su ditece donili.

Ima upitati (ako ova dobro ne zna) je li dite od njegove parokije, muško ili žensko, je li doma krsteno i od koga, i koliko po načinu, i koji su kumovi koji će dite držati i za njega odgovarati, koje će nagovoriti da bogomilo i pristojno stoje i, kakono bude potrebno, da za krstenika na upitan'ja odgovore.

A jerbo onezima koji se krste, kakono sinovom Božjim u Isukrstu priporođenima i na njegovo bojništvo upisanima, ime se nadiva, nastojati ima da im se ne daju imena nepoštena, smišna ili od taštih bogova, ili od nemilih pogana ljudi, nego većma, koliko se učiniti može, od svetih, kojih se naucimi virni za bogomilo živiti potiču i obranjen'jimi zašтите.

Ova, dakle, dovršivši, i uzamši ime, dite postavljeno (ako dite bude) vrh desnice onega koji ga nosi, parok postupa na krsten'je na ovi način imenom upitajući.

OD PRISVETOGA SAKRAMENTA TILA ISUKRSTOVA

1. Za poštovati zaisto sve svete sakramente katoličanske općenske crkve krstjanski i sveto ima se velika i pomnjiva misao postaviti, a navlaštito za služiti i za primati prisveti sakramenat Tila Isukrstova, od koga ne ima crkva Božja ništa dostojnije, ništa svetije ni zamirnije, uzdržeci se u njemu najvlaštiji i najveći Božji dar i oni isti Gospodin Isukrst, vrelo i učinitelj od svake milosti i svetoskrovstva i svetinje.

2. Parok, dakle, najveće nastojanstvo u onemu ima postaviti da i on prisveti ovi sakramenat kojim se pristoji poštovanjem i dostojnim počitanjem časti, čuva i služi; takojer i puk njemu priporučeni krstjanski počtuje, sveto i čestokrat prima, najvlaštito uz veće svetkovine priko godišta.

3. Zato će puka čestokrat nagovarati s kojim on spravljenjem i bogoljubnostju i s podnižnom jošter odićom od tila ima pristupati k toliko božanstvenomu sakramentu i svetotajstvu, da se učinivši od prije ispovist svetoskrovnu svak ne okusivši ništa (na šte srce od ponoći postan i s obojim kolinom kleknuvši) priklonito sakramentu pokloni, poštujući ga prima; ljudi – koliko se može – razlučeni od žena.

4. Jošter se ima napomenuti onezima koji se hoće pričestiti da se tutako pričestivši ne dile iz crkve, ili se ne počnu razgovarati ni očima ovamo onamo gledati, ili libarca tudje molitve štiti i govoriti; neka im mrvice od s. sakramenta iz usta ne spadnu, nego s kom se pristoji bogoljubnosti i časti, koliko godir da muoče na molitvi pametnoj postoje, hvale srcem uzdajući Bogu za toliko osobiti dar; ter jošter za prisvetu muku Gospodinovu

na uspomenu od koje ovo sveto otajstvo časti se i uzima, razmišljivi razapeta Gospodina Jezusa.

5. Ima još nastojati da se svejer nikolike partikulice posvećene (onezim brojem koji za službu od nemoćnika i inih virnih pričesten'je može biti dosta) sahrane u blustru (od tvrda i pristojna srebra ili ine materije, i tomu čistu i sa svojim pokrivoj) dobro zatvorenomu, bilim ubrusom ogrnutomu i, koliko stvar podnosi, u uresenomu tabernakulu ključem zaklopljenomu.

6. A ovi tabernakuo ima biti šatorićem pristojno pokriven i bez svake ine stvari prazan i namisten na velikom otaru ili na inomu koji se scini poštovan'ju i časten'ju toličkoga sakramenta pristojniji i spravniji, tako da se inim svetim službam ili crkvenim oficijem nijedna zaprečica ne učini.

7. Svićnica ili kandila prid njim, veće ih ili samo jedna, obdan i obnoć svejer ima goriti, a parok će nastojati da budu svaka na poštovan'je istoga s. sakramenta naredna, cila i čista i da se hrane.

8. Partikulice Prisvetoga Tila Gospodinova čestokrat će ponavljati. A ostijice koje se imaju posvetiti imaju biti skoro učinjene i netom ih bude posvetiti, stare će prvo razdiliti pričesten'jem ili će ih on uzeti.

9. Virni svikolici imaju se primati na sveto pričesten'je, dignuvši onezih kojim se pravednim razlogom zabranjuje. A odgonjeni imaju biti općeno nedostojni, kakovi su prokleti, interdeti i očitno ozloglaseni, kakono zlice, grešnice, konkubinari, hotimi, kamatnici, carovnici, mađionici, negromanti, vilenici, gonetaoci, bogopsovnici, blasfemi, srećnoćinci i ini take vrste očiti grešnici; ako se od njih pokore i pokajan'ja ne uzaznaju i prvo ne budu zadovoljno učiniti očitnomu skandalu od ozloglasen'ja.

10. A potajne grešnike, ako potajno prose, parok ih ima odagnati, ali ne ako očitno prose ne ima i ne može ih bez skandala mimojći.

11. Mahnitcem jošter ili mahnitaocem ne ima se dati pričesten'je, ali se može dati ako se kadgod svisni i spametni ukažu i bogoljubnost očituju, dokle se u pameti nahode, ako ne bude nijedna bojazan od nedostojnosti i nečasti.

12. Onezima takoder koji radi bitja ditinskoga ne imaju jošter od ovega sakramenta poznanstvo ni okušenje ne ima se služiti.

Od pričestenja od nemoćnika

[1.] Vijatik, putničko pričestenje Tila Gospodina našega Isukrsta, priveličkim nastojanjem i pomnjom ima se nemoćnikom u prigodno vreme spraviti da se bržek ne zgodi njima smrtno priminutje bez toličkoga dobra duhovnoga nepomstvom parokovim. Ali se ima čuvati najprvo da se ne ponese k nedostojnima s skandalom od družih (kakono su očitni kamatnici, hotimi, konkubinari, očitne grešnice, imenom prokleti i proglašeni) ako se ne budu prvo svetom ispovisti očistili i zadovoljno učinili očitnomu uvridenju, kakono je po zakonu.

2. Nagovarati će parok nemoćnika da sveto pričestenje uzme premda ne bude teško nemoćan ili ne bude na smrtnomu ginutju, navlaštito ako na to potiče blagdan koje god svetkovine i on se ne ima uklanjati služiti ga nemoćnima.

3. A za vijatik služiti će kad je razložita sumnja da se neće već moći pričestiti. Ako li paka nemoćnik bude poživiti, uzamši vijatik koliko godire dana ili bude ostati bez smrtnoga ginutja i bude se htiti pričestiti, ne ima parok želji njegovoj bogomilost pomanjkati.

4. Može se zaisto vijatik podati onezima koji se scine da će brzo umriti premda budu blagovali ili pili štogod, ništane-manje ono se ima pomnjivo gledati da se ne poda onezima koji radi mahnitanja ili česta kašlja ili inoga taka nezdravja mogu učiniti koju god nepristojnost protiva toličkomu sakramentu. A ostalima nemoćnikom, koji cić bogoljubnosti u nemoći se pričestuju, ima se davati s. sakrament od prije svake najmanje jestojske ili pitja, ne inako nego ostalim krstjanom koji od prije ni načinom od lika ne imaju ničesa uzeti ni proždriti.

5. A ne ima se k nikomu nositi samo za poklanjati mu se ili za bogomilost ili radi koga mu godir uzroka za kazati mu ga.

6. A ima se nositi ovi s. sakramenat iz crkve po nemoćničkih kućah s pristojnom odićom, pokrivši ga čistim zastorom,

očitno i časno, prid prsi sa svakim poštovanjem i strahom, vazda sprida hodeće sviće užežene i dupliri.

7. Parok, dakle, hoteći iziti za pričestiti nemoćnika (klecanjem od zvona koliko god krat) ima skupiti parokijane ili bratju prisvetoga sakramenta (gdi bude biti naređena) ili ine virne krstjane koji će sadružiti s. sakramenat s svićami ili s dupliri noseći ombrelu ili baldakin, gdi se može imati. Napomenati će se da se ložnica nemoćnička izčisti i u njoj da se pravi trpezica čistim ubrusom pokrivena, na koju će se s. sakramenat postaviti pristojno.

8. Sviće će se spraviti i dva sudčića, s vinom jedan, a drugi s vodom; jošter ubrus čist prid prsi od nemoćnika ima se staviti i ina kojagod za uresenje od mista, po moći svakoga.

9. A netom se budu skupili koji će sdružiti s. sakramenat, misnik s kotom i s stolom i, ako se može imati, s pluvijalom bilim, obučeni takojer u kotah akoliti ili dijaci ili jošter misnici (ako su u mistu) s njim u družbi, pristojno i po običaji, uzamši kolikogod partikulica posvećenih, ili jednu samu (ako se ima dalje ili teže hoditi) postaviti će u blustro ili u malahnu pohranicu, koju će svojim istim pokrivom pokriti i svilnim ubrusom ogrnuti. A misnik isti na se postavivši na obadva ramena podugi ubrus pristojan, obojom rukom uzeti će sud s sakramentom prisvetim, a paka će postupiti pod ombrelu ili pod baldakin s golom glavom upućujući se.

10. Svejer prid njim hoditi će akolit ili ini službenik noseći intirnu, a obnoć ovi s. sakramenat ne ima se nositi ako potreba koja god ne potiče; sliditi će dva dijaka ili koji budu na njih misto, od kojih će jedan nositi vodu blagosovljenu s skropilom i tobolac s korporalom, koji se ima podstaviti blustru s. sakramenta na trpezici u ložnici nemoćničkoj, i s ubruscem čistivim za otrti prste misnikove. Drugi će nositi ovi ritual i u zvonce će svejer udarati i klecati. Sliditi će pak noseći duplire. Najposli misnik noseći s. sakramenat uzdignuti prid prsi pod ombrelom govoreći psalam: *Miserere mei Deus. (Pomiluj mene Bože)* i ine psalme i kantike. Ako li se bude dalje i mučnije hoditi i bržek jošter jahati, biti će potrebno blustro u komu je s. sakramenat pristojno u tobolcu uresenu i na vratu obišenu skladno zatvo-

riti i tako vrh prsi privezati i stisnuti da se ne može ni izvrći ni ispasti iz blustra s. sakramenat.

11. Ulazeći u misto gdi leži nemoćnik, riti će “Mir ovoj kući”. Odg[ovor] “Svima pribivajućima u njoj.” Tad postavši s. sakramenat na trpezicu vrh korporala kleknuvši poklanja se i svi na kolina kleknuvši poklanjaju se. Tutako uzamši vodu blagosovljenu, pokropi nemoćnika i ložnicu govoreći: Antif[ona] “Pokropiti ćeš mene G[ospodi]ne sipantom i očistiti ću se, umiti ćeš mene i vrh sniga obiliti ću se.” I prvi veras od psalma *Pomiluj mene Bože i Slava Ocu*. Kakono biše i ost. Pak se opet govori antifona “Pokropiti ćeš mene” i ost. V[eras] “Pomoženje naše u imenu Gospodinovu”. Odg. “Koji je učinio nebo i zemlju.” V. “Gospodine, usliši molitvu moju.” Odg. “I vapaj moj k tebi došao.” V. “Gospodin s vami.” Odg. “I s duhom tvojim.”

Molimo

Usliši nas, Gospodine sveti, Oče svemogućí, vični Bože, i poslati dostoj se svetoga anđela tvoga s nebesa koji začuva, utovi, zaštiti i brani sve pribivajuće u ovemu pribivalištu. Po Isukrstu Gospodinu našem. Amen.

Ova rekši, pristupi k nemoćniku da uzazna je li dobro pripravan za primiti sveti vijatik i hoće li se ispoviditi od kojih god griha, i slišati će ga i odrišiti; premda od prije imao bi biti pravo odrišen, ako potreba inako ne potiče. Pak učinivši se po običaji općenska ispovist, ili od nemoćnika ili na njegovo ime od inoga, misnik govori: “Pomilovao tebe” i ost. “Proštenje” i ost.

Paka kolinom kleknuvši, uzima s. sakramenat iz blustra i uzdignuvši ga ukaže ga nemoćniku govoreći: “Evo Jaganjac Božji, evo koji dviže grihe od svita.” I običajnim načinom trikrat će reći: “Gospodine, nisam dostojan da ulizeš pod strehu moju, nego samo reci ričju i ozdraviti će duša moja.” I nemoćnik zajedno s misnikom riti će iste riči istom jednom, podmuklim glasom, tad misnik, dajući nemoćniku s. sakramenat, govori: “Uzmi, brate (ili sestro) vijatik brašno, Tilo Gospodina

našega Isukrsta, koji tebe začuvao od neprijatelja zlobnoga i poveo te u život vični. Amen.”

To li se ne poda pričesten’je po načinu od vijatika, riti će po običaji: “Tilo Gospodina našega Isukrsta začuvalo” i ost.

Ako li smrt nadstupa i pogibija je u pocknen’ju, tada rekši: “Pomilovao” i ost. Propustivši sve molbe ostale, ili kolike god, tutako mu će podati vijatik. Pak misnik umiva prste, ništa ne govoreći, a podati će očisten’je od usta nemoćniku. Pak će reći: V. “Gospodin s vami.” Odg. “I s duhom tvojim.”

Molimo

Gospodine sveti, Oče svemogućí, vični Bože, tebe virno prosimo da uzimajućemu našem bratu (ili sestri našoj uzimajućoj) prisveto Tilo Gospodina našega Isukrsta Sina tvoga, toliko tilu, koliko duši, uzprudi za lik vikuvični. Koji s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vike vika. Amen.

Ova svršivši, ako uzbude druga partikulica s. sakramenta ostati (a ostati ima vazda, osven u goru rečenoj zgodí) kolinom klekne, ustaje i uzimajući blustro s s. sakramentom čini s njim zlamen’je od križa vrh nemoćnika, ništa ne govoreći i bogomilo ga noseći, redom kojim biše došao, vraća se u crkvu govoreći psalam *Hvalite Gospodina s nebesa* i ine psalme ili imne kakono bude vrimenta. Kad bude dojći u crkvu, postavlja s. sakramenat vrh otara, poklanja se, pak govori: V. “Kruha si s neba podao njima.” Odg. “Svako naslađen’je u sebi imajućega.” V. “Gospodin s vami.” Odg. “I s duhom tvojim.”

Molimo

Bože, koji si nama pod sakramentom zamirnim muke tvoje uspomenu ostavio, podaj, molimo se, da tako mi od Tila i Krvi tvoje svete otajnosti poštujemo, neka od odkupljen’ja Tvoga plod u nas svejer ćutimo. Koji živeš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vike vika. Amen.

Po tomu navistuje prošten'ja ss. otaca papa najvećih dopuštena slidećima s. sakramenta. Paka sa s. sakramentom u blustru ubrusom pokrivenomu učiniti će zlamen od križa vrh puka, ne govoreći ništar. Najposli spremiće ga u svoje misto. To li radi teška i duga puta ili jere se s onezim kojim se pristoji poštovan'jem s. sakramenat u crkvu lasno ne može povratiti, bude biti uzeta jedna samo partikulica posvećena, kakono je rečeno, tada nju posluživši nemoćniku, misnik rečene molitve rekši, rukom ga blagosovi i inokupno s inimi u svojih haljinah, ugasivši sviće, s ombrelom sagnutom i s sakrivenim blustrom u crkvu se ili kuću svak svoju vraća.

OD SAKRAMENTA ŽENIDBE, MATRIMONIJA ILI VENČAN'JA

Parok slišavši da se ima koja god ženidba u njegovoj parokiji učiniti, prvo ima uzaznati od onezih kojim se pristoji, koji su i kakovi oni koji se hoće oženiti; je li koja god crkvena meju njimi zaprečica. Hote li i slobodno li i s pošten'jem od s. sakramenta hoće li se oženiti. Jesu li od doba zakonita, to jest človik najmanje od četrnadeste cilih godišta, a žena da je svršila dvadeste godišta i da umiju obadva početke od nauka vire krstjanske, imajućih pak oni sinove svoje učiti, to jest Virovan'je, Očenaš, Zdravu Mariju i zapovidi Božje.

Ima znati iz dobrih pisalaca koje su crkvene zaprečice za učiniti ženidbu i venčan'je i kojeno učinjenu razčinjaju i koja su uzlazišta od krvi ili gradi od konsangvinitadi i od bližnosti ili od afinitadi i jošter od rođčbine duhovne od krsten'ja ili od sakramenta pokripljen'ja ili [k]rizman'ja steč[e]ne.

Imati će on najprvo dobro znane zapovidi sve ove koje (za učiniti pravo ženidbe) svete naredbe i najvlaštito sveti Sabor tridentin zapovidio jest da ih trebuje obslužiti i nastojati da se u njegovoj parokiji pomnjivo i izvrsno obsluže.

A navlaš se ima spomenuti da one ženidbe nisu vridne ništa meju ugrabiteljem i ugrabljenom (dočim ona bude biti u vlasti ugrabitelja) učinjene i klandestine takojer potajne i sve inako, nego prid parokom ili inim misnikom s parokovim ili biskupovim dopušten'jem, i prid dvimi ili trimi svidoci budu učinjene, po naredbi istoga sabora, sasma su nevridne.

A posobiti svoj parok jest oni koji ima ondi biti u koga se parokiji ženidba čini ili muževoj ili ženinoj.

Čuvati će se jošter parok da lasno ne prima, za učiniti ženidbu, skitače i inostrance i koji imaju pristaništa neznana,

niti još one koji su od prije bili oženjeni, kako su žene od bojnika, sužanja ili inih koji putuju, nego pomnjivo učinivši od svih njih iziskovan'je i opovidivši stvar biskupu i imavši od njega dopušten'je za taku ženidbu izvršiti, koje se će stunje i milostivo dopustiti.

Prvo nego se ženidba učini, trikrat će se navistiti i proglašiti od osobitoga paroka onezih koji se žene u tri dni svečane zasobice u crkvi posred misa s naredbom istoga sabora općenski, meju kojimi se ima učiniti ženidba.

Ako li človik i žena budu od razlike parokije, u obojoj parokiji učiniti će se navisten'ja i proglašen'ja koja učinivši se, ako se ne očituje nijedna zakonita zaprečica, napredovati će se za izvršiti ženidbu. Ako li se štogod suprotivi, ne ima parok naprid napredovati.

Ako li kadgod razložita uzbude sumnja biti, ili ini uzrok razložiti bude sudom biskupovim da se može zlobno smesti ženidba, ako se budu učiniti tolikrat navisten'ja, tada s dopušten'jem biskupovim ili se jedno samo navisten'je učini ili se istom prid parokom i dvimi ili trimi svidoci ženidba izvršiti ima. Paka od prije nego se sastanu oženjenici, učiniti će se navisten'ja u crkvi neka se – ako budu koje zaprečice – odkriju lašnje, ako inako biskup isti ne bude prociniti da trebuje učiniti.

A ova navisten'ja parok ne ima početi činiti ako prvo slobodno hotin'je človika i žene on sam ne uzazna dobro. Ako li se nakon dva miseca po učinjenih navisten'jih ne svrši ženidba, opeta se imaju učiniti navisten'ja, ako biskup inako ne procini.

A navisten'ja se imaju učiniti ovim načinom. Posred misa parok pripovidati će puku ovom besidom, govorom i jezikom općenskim da svak može razumiti: "Daje se na znan'je svim ovdí stojećim da će se (N. človik i N. žena) od take ili take rodčbine i parokije, pomagajućí Bog, viriti i oženiti, zato dajemo na znan'je svim i svacim da ako tkogod bude znati koju god zaprečicu od rodčbine ili bližnosti od afinitadi ili od rodčbine duhovne ili koju god inu da je meju njimi, koja za učiniti ženidbu meju njimi zapričuje nju, koliko prvo uzmože ima nama opovjediti." I ovo je prvo, ako bude prvo, ili drugo, ako bude biti drugo, ili tretje, ako bude tretje, navisten'je.

Uspomenuti će parok sadruženikom da prid blagosovom misnikovim, koga imaju u crkvi primiti, ne pribivaju u istoj kući zajedno i ženidbu dilom ne svrše; ni jošter zajedno da ne stoje nego u družbi kojih god rodjaka ili inih bližnjih. Koji se blagosov ne ima od inoga nego od samoga paroka ili od drugoga misnika s dopuštenjem istoga paroka ili biskupa učiniti.

Ima se još parok čuvati, kada su primili sadruženici na prvoj ženidbi blagosov, ne blagosovi njih i na družih, ili žena ili muž na drugu projde. Nego gdino je običaj da se (ako se žena ni nikadar za inoga udavala, premda muž bude imao drugu ženu) blagosivlja, ima se taj običaj obslužiti. Ali se udovica ne blagosivlja, premda nje muž nikad ne bude imao ženu.

Ženidba se u crkvi vlastito ima proslaviti; to li se uzbuđe učinila u kući prid parokom i prid svidoci, zaručnici imaju dojći u crkvu za primiti blagosov; tada će se uzčuvati parok da opeta od njih hotin'je ne uzište, nego da njima samo blagosov poda rekući misu, kako će se niže reći.

Uspomenuti se jošter ima sadruženikom da se prvo nego se venčaju pomnjivo ispovidu od svojih griha i k prisvetomu Tilu Gospodinovu i k sakramentu od ženidbe za primiti ga bogomilo pristupe. Takojer će ih parok uvičbati i naučiti kojim načinom meju sobom pravo imaju živiti i krstjanski općiti, po nauku Svetoga Božjega pisma, naukom Tobije i Sare i ričmi anđela Rafaela, koji uči sadruženike koliko sveto imaju meju sobom živiti.

Najposli spomenuti će se parok i da je zabranjeno od nedilje prve došastja, adventa Gospodinova, tja do Vodokrsta ili Epifanije i od Čiste sride tja do osmine vazmene ili uskrsne svekolike pire proslavljeno činiti, to jest zaručnike blagosivljati, virenicu voditi, pirovne gozdbe činiti i ina veselja. A ženidba se može sklopiti u svako vrime. A pir se kojim se pristoji poštenjem i dobrim načinom ima činiti. Jere sveta je stvar ženidba i sveto se ima vršiti.

Koja svakolika, iz naredaba svetoga Sabora tridentina uzeta i još ina koja se ovdje od ženidbe za učiniti ju zakonito zapovidaju, imaju se pomnjivo obslužiti.

Način za proslaviti sakramenat od ženidbe

Parok, dakle, ženidbu imajući proslaviti, učinivši u tri dni svečane navisten'ja kakono je rečeno, ako nije nijedne zakoni-te zaprečice, u crkvi s kotom i stolom obučen, imajući jednoga dijaka sobom obučen također s kotom, koji će nositi knjige i sudčić vode blagosovljene sa skropilom, prid trimi ili dvimi svi-doci, upitati će muža i ženu, s kojim se pristoji, pose da se najdu roditelji ili rođjaci njih za počtovati ih, ovako osobito jednoga pose, pak drugoga od pristajan'ja na ženidbu, ovako jezikom općenim. "N., hoćeš li uzeti N., ovdj stojeću, za tvoju zakonitu ženu po načinu svete matere Crkve?"

Odgovoriti će muž: "Hoću." Odprve misnik upitati će ženu: "N. hoćeš li uzeti N., ovdj stojećega, za tvoga zakonita muža po načinu svete matere Crkve?" Odgovoriti će: "Hoću." Niti je dosta hotin'je jednoga od njih, nego ima biti obodvojice i uka-zano kojim god zlamen'jem očućivim ili se učini po sebi ili po poslaniku prokuraturu. Obodvojice, dakle, hotin'je razumivši, misnik će zapoviditi njima da se uhite za desne ruke govoreći: "Ja vas slučujem na ženidbu, u ime Oca i Sina i Duha Svetoga Amen." Ili će se služiti inimi riči po primljenoj običaji svakoga rusaga i mista, pak će ih pokropiti vodom blagosovljenom, tu-tako će blagosoviti prsten.

Blagosov od prstena

V. "Pomoć naša u imenu Gospodinovu."

Odg. "Koji je učinio nebo i zemlju."

V. "Gospodine, usliši molitvu moju."

Odg. "I vapaj moj k Tebi prišao."

V. "Gospodin s vami."

Odg. "I s duhom tvojim."

Molimo

Blagosovi, Gospodine, prsten ovi koga mi u Tvoje ime blagosivljamo neka koja ga bude nositi držeći cilovitu virnost svomu mužu u miru i hotin'ju Tvomu pribiva i u jedinjoj ljubavi vazda žive. Po Isukrstu Gospodinu našem. Odg. Amen.

Pak misnik pokropi prsten vodom blagosovljenom na način od križa, a muž, uzamši prsten s ruke misnikove, postavlja ga na prst prsteni ruke live ženine. Misnik govoreći: "U ime Oca i Sina i Svetoga Duha, Amen", tutako priloži: V. "Potvrdi ovo, Bože, što si dilovao u nas." Odg. "Iza crkve tvoje svete, koja je u Jeruzalemu, Gospodine, pomiluj, Isukrste, pomiluj, Gospodine, pomiluj; Oče naš..." i ost. V. "I ne uvedi nas u napast." Odg. "Nego nas oslobodi oda zla." "Sahranjene učini sluge Tvoje." Odg. "Bože moj, ufajuće u Tebe." V. "Pošlji njima, Gospodine, pomoć iza svetoga". Odg. "I iz Siona začuvaj njih." V. "Budi njima, Gospodine, turan od jakosti." Odg. "Od obraza neprijatelja." V. "Gospodine, usliši molitvu moju." Odg. "I vapaj moj k Tebi prišao." V. "Gospodin s vami." Odg. "I s duhom tvojim."

Način za činiti vodu blagosovljenu

U dnevi nediljne Gospodinove i kad godir potreba bude biti, pripravivši soli i vode čiste za blagosoviti u crkvi ili sakristiji misnik s kotom i stolom modrom obučen, prvo govori: V. "Pomoć naša u imenu Gospodinovu." Odg. "Koji je učinio nebo i zemlju." Pak posobito počne zakletvu od soli.

Zakletva

Zaklinam tebe, stvoren'je soli, Bogom živim, Bogom pravim, Bogom svetim, Bogom koji je tebe po Elizeju proroku zapovidio u vodu vrći neka bi ozdravila neplodnost vode da se učiniš sol zakleta na spasen'je od virujućih i da budeš svima uzimaju-

ćima tebe zdravje duši i tilu, ter da pobigne i otide od mista u komu budeš biti prosuta svaka nakazan i zloba ili podhibnost vražje privare i svaki duh nečist zaklet onim koji će dojći suditi žive i mrtve i svit po ognju. Odg. Amen.

Molimo

Neizmirnu blagostivost tvoju, svemogućí vični Bože, podniže-no prosimo da ovo stvoren'je soli, koje si podao na službu ro-da ljudskoga, dostojiš se blagosoviti i posvetiti pomilovan'jem Tvojim neka bude svima uzimajućim spasen'je od pameti i tila, i što god od nje tegnuto ili posuto bude biti da bude bez svake nečistoće i bez svakoga obrvan'ja zlobe. Po Isukrstu Gospodi-nu našem. Odg. Amen.

Zakletva od vode

Zaklinam tebe, stvoren'je od vode, imenom Boga Oca sve-mogućega, imenom Isukrsta, Sina njegova, Gospodina našega i kripostju Duha Svetoga da se učiniš voda zakleta za prognati svaku moć neprijateljsku i istoga neprijatelja uzmožeš izkoripiti i izguliti s anđeli svojimi odmetnici po kriposti istoga Gospo-dina našega Isukrsta, koji će dojći suditi žive i mrtve i svit po ognju. Odg. Amen.

Molimo

Bože, koji si na spasen'je naroda človičanskoga svake najveće sakramente u sučanstvu od voda satvorio, pristani milostivi na zazivan'ja naša i stvori ovoj na mnoga očisten'ja pripravnoj, kripost tvoga blagosova ulij da stvoren'je tvoje služeće otajno-stima tvojim za izgoniti hudobe i nemoći prognati uzme dilo od Božje milosti, neka što god u kućah ili u mistih ova voda pokropiti uzbude, ostane bez svake nečistoće i oslobodi se od grihote. Ne posadio se ondi duh kužni ni povitarce ošteteće; odstupile sve busije tajećega se neprijatelja, i ako je štogod što zavidi zdravju pribivajućih ili pokoju, pokropljen'jem ove vode

da pobigne, neka ozdravljen'je zazivan'jem svetoga Tvoga imena žuđena bude oda svih obrvan'ja obranjeno. Po Gospodinu našemu Isukrstu Sinu tvomu, koji s Tobom žive i ost.

Ovdi će vrći sol u vodu na način od križa, govoreći jednom: "Izmišan'je soli i vode zajedno se učinilo u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen." V. "Gospodin s vami." Odg. "I s duhom tvojim."

Molimo

Bože, nepridobite kriposti stvorče i nepridobitiva gospostva kralju, i vazda uzumnožiti slavodobitniče, koji suprotiviv ga gospodovan'ja sile pritiskuješ, koji neprijatelja revećega vrlost pridobijaš, koji neprijateljske zlobe mogućom vlastju obrvaješ, tebe, G[ospodi]ne, trepećuci i prikloniti prosimo i pitamo da ovo stvoren'je soli i vode dostojno pogledaš, blagi prosvitliš i pomilovan'ja Tvoga rosom posvetiš; neka gdi god bude biti poskropljena, zazivajem svetoga imena Tvoga proždeneš svako smetan'je nečistoga duha i strašen'je otrovnoga zmaja daleko se potira, a prišastje Duha Svetoga nama prosećima tvoje milosrdje svuda s nami stati dostojiš se. Po Gospodinu (i ost.) u jedinstvu istoga Duha Svetoga.

Po blagosovu od vode misnik u dnevi nediljne Gospodino-ve, prvo nego počne misu, da pokropi otara, pak sebe i službenike puka, kako se u Misalu naređuje. Paka virni Isukrstovi mogu uzeti iste vode blagosovljene u sudcih svojih i doma sobom odnesti za okropiti nemoćnike, kuće, njive, vinograde i ina, ter za imati ju u ložnicah svojih neka se mogu svaki dan i čestokrat njom okropiti.

OD BLAGOSOVA RAZLICIH

BLAGOSOVI OD JESTOJSKA ILI JEZBINA NAVLAŠTITO NA VAZAM ILI USKRS

Blagosov jaganjca vazmenoga

V. "Pomoć naša u imenu Gospodinovu."

Odg. "Koji je učinio nebo i zemlju."

V. "Gospodin s vami."

Odg. "I s duhom tvojim."

Molimo

Bože, koji po službeniku tvomu Mojzesu u oslobođenju puka tvoga iz Egipta jaganjca si činio ubiti, na prilikovanje Gospodina našega Isukrsta, i obe prage od kuće krvju istoga jaganjca pomazati zapovidio, tako se dostoj blagosoviti ovo stvorenje mesa, koje mi službenici tvoji na hvalu tvoju uzeti želimo za Uskrsnutje istoga Gospodina našega Isukrsta. Koji s Tobom žive i kraljuje u vike vika. Odg. Amen.

Tutako pokropi vodom blagosovljenom.

Blagosov od jaja

V. "Pomoć naša u imenu Gospodinovu."

Odg. "Koji je učinio nebo i zemlju."

"Gospodin s vami."

V. Odg. "I s duhom tvojim."

Molimo

Podpomogla molimo, Gospodine, tvoga blagosova milost ovo stvorenje od jaja, neka budu ova jestojska virnima tvojim, uzimajućima na uzdanju tvojih hvala cić Uskrsnutja Gospodina našega Isukrsta. Koji s Tobom žive i kraljuje u vike vika. Odg. Amen.

Pokropi vodom blagosovljenom.

Blagosov od kruha

V. "Pomoć naša u imenu Gospodinovu."

Odg. "Koji je učinio nebo i zemlju."

V. "Gospodin s vami."

Odg. "I s duhom tvojim."

Molimo

Gospodine Isukrste, koji si kruh andelski, kruh živi vičnoga života, blagosoviti dostoj se kruh ovi, kakono si blagosovio pet kruha u pustinji, neka svi od njega okusujući odonle tila i duše zdravje prime. Koji živeš i kraljuješ u vike vika. Odg. Amen.

Pokropi vodom blagosovljenom.

OD PROCESIUNA ILI SPROVODA

Od procesiuna na svetkovinu Prisetoga Tila Isukrstova

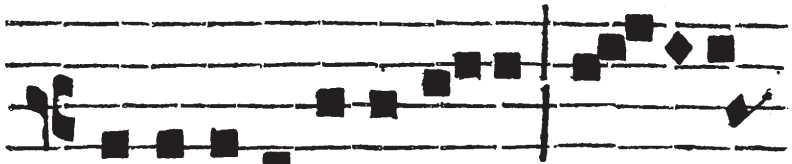
Pristojno se imaju uresiti crkve i zidi od kuća po ulicah priko kojih se ima projći: tapitimi, različimi uresi i svetimi pri-likami, a ne poganskimi ili nepočtenimi ili nepristojnimi. Misnik prvo će reći misu, na koj će dvi hostije posvetiti, i uzamši jednu, drugu će staviti u blustro, koja se na procesiunu ima nositi tako da se kroz staklo ili sklo ili kristod, kojim ima biti blustro obgrađeno, može uzriti od onezih koji mu se izvan klanjaju; i biti će pokriveno velom ili ubruscem dočim se s otara dvigne.

Svršivši se posvetilište i procesiun jurve počevši se, redom naređenim u Letanijah većih misnik s pluvijalom bilim obučen, trikrat će uzkaditi sakramenat klečeći.

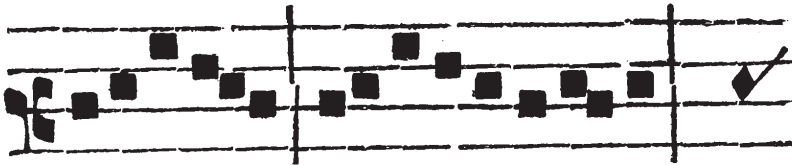
Paka djakon podugasta i pristojna lipa vela ili ubrusa vrh ramena oko zavrataka misnikovih postavlja, koji (viseći mu prid prsi dio od ubrusa) obimi rukami pokrivenimi blustro ili tabernakuo, podani od djakona njemu, bogomilo prima na najvišem u skalinu od otara, tutako k otaru uzlazi i sakramenat prid obrazom držeći obraća se k puku; odonle slazi pod umbrelu ili sinicu, sdružujući ga službenici, a dva akolita ili dijaka s kadilnici dimećimi sprid hode.

Svi će hoditi s golom glavom noseći užezene sviće i slideći himne ili pisni svete po diljini od procesiuna bogomilo spjevajući. A kada se misnik dili i uputi od otara, popovstvo ili misnik počnje spjevati slideću pjesancu.

Pjesan

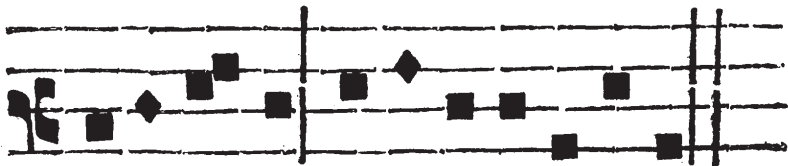
O yezicce spievay vierno Od slavnoga

Tiela Otaynos, I od vierdnæ prizamierno

Karvi izlirye upiey haynos: Koyu prolli od

Narodda Kragl zà cieniu gliudska rodde.

Bi

[PSALMI]

PSALAM 6

Gospodine, u gnjivu tvomu ne pokaraj mene,
ni u srčbi tvojoj ne pedepsaj mene.
Pomiluj mene, Gospodine, jere sam nemoćan,
ozdravi mene, Gospodine, jere su smučene kosti moje.
I duša moja smučena jest vele,
ali ti, Gospodine, tja dokle.
Obrati se, Gospodine, i otmi dušu moju,
sahranjena učini mene cić milosrdja tvoga.
Jere ni u smrti koji se spomenjuje od tebe,
u paklu tko će spovidati tebi.
Trudio sam u jaukan'ju momu,
pratiću priko svacih noći postelju moju,
suzami ću mojimi odar moj polivati.
Smutilo se je od gnjiva oko moje,
ostarao sam meju svimi neprijatelji mojimi.
Otidite od mene svi koji dilujete nepravnost,
jere je uslišio Gospodin glas plača moga.
Uslišio je Gospodin pomoljen'je moje,
Gospodin molitvu moju primio jest.
Zasramili se i smutili se vele svi neprijatelji moji,
obratili se i zasramili se vele brzo.

PSALAM 41

Kakono želi jelin na vrela od voda,
tako želi duša moja k Tebi, Bože.
Žejala je duša moja k Bogu jakomu, živomu,
kada ću dojći, ter ću se prikazati prid obrazom Božjim.
Bile su meni suze moje krusi dan i noć
dokle mi se govori svaki dan: Gdino je Bog tvoj.
Od ovih sam se spomenuo i prolio sam u meni dušu moju,

jere ću proći u misto pribivališta zamirnoga tja do kuće Božje.
U glasu od uzradovan'ja i spovidan'ja
začinjan'je zvek gozbenoga.
Čemu si žalosna dušo moja
i čemu smućuješ mene.
Ufaj u Bogu, jere ću jošter spovidati njemu,
spasitelstvo obraza moga i Bog moj.
K meni istomu duša moja smutila se jest,
zato ću se spomenuti od tebe iz zemlje Jordane
i Hermonime s gore malahne.
Dubina dubinu zove u glasu potoka tvojih.
Sva višnja tvoja i valovi tvoji vrh mene projdoše.
U dnevi posla Gospodin milosrdje svoje
i u noći začinka njegova,
pri meni molitva Bogu života moga.
Reći ću Bogu: Primitelj moj jesi.
Čemu si zabio mene i čemu žalostan hodim,
dočim žalostivi mene neprijatelj.
Dočim se lome kosti moje, ubezočiče mene
koji pečale mene, neprijatelji moji.
Dočim govore meni u svake dni:
Gdino je Bog tvoj?
Čemu si žalosna, dušo moja,
i čemu smućuješ mene?
Ufaj u Bogu, jere ću jošter spovidati njemu
Spasitelstvo obraza moga i Bog moj.

PSALAM 50

Pomiluj mene, Bože,
po velikomu milosrdju tvomu.
I po mnoštvu pomilovan'ja tvojih
smrsi nepravnost moju.
Većma operi mene od nepravnosti moje
i od griha moga očisti mene.

Jere nepravnost moju ja poznam
i grih moj suprotiva meni jest vazda.
Tebi sam samomu sagrišio i
zlo sam učinio prid tobom;
da se osvitlaš u besiden'jih tvojih
i pridobudeš kada budeš suden.
Evo sam bo u nepravnostih začet
i u grisih začela je mene mati moja.
Jere eto si istinu obljubio,
neznana i skrovita mudrosti tvoje očitovao si meni.
Poskropiti ćeš mene sipantom i očistiću se,
umiti ćeš mene i vrh sniga obiliti ću se.
Čuven'ju momu dati ćeš veselje
i uzigrati će kosti snižene.
Odvрати obraz tvoj od griha mojih
i sve nepravnosti moje pomrsi.
Srce čisto stvori u meni, Bože,
i duha prava ponovi u unutanjih mojih.
Ne odvrzi mene od obraza tvoga
i duha sveta tvoga ne odnesi od mene.
Vrati meni veselje spasitelstva tvoga
i duhom poglavitim pokripi mene.
Učiti ću nepravih pute tvoje
i nemili obratiti će se k tebi.
Oslobodi mene od krvi, Bože,
Bože od spasen'ja moga, i uzradovati
će se jezik moj u pravdi tvojoj.
Gospodine, usne moje otvoriti ćeš
i usta moja navistiti će hvalu tvoju.
Jere da budeš hotio posvetilište,
bio bih ga dao zaisto, u holokaustih nećeš se nasladiti.
Posvetilište Bogu duh žalostan,
srce skrušeno i sniženo nećeš pogrditi.
Blagostivo učini, Gospodine, u dobromu hotin'ju tvomu Sionu
neka se sagrađe miri Jeruzalemovi.
Tada ćeš primiti posvetilište od pravde, prikazilišta
i holokauste, tad će postaviti vrh otara tvoga junčiče.

[ODLOMCI IZ EVANĐELJA]

[EVANĐELJE PO MATEJU 8,5-13]

U ono vrime bivši uljezao Jezus u Kafarnaum, pristupi k njemu stotinik moleći ga i govoreći: “Gospodine, sluga moj leži u kući klinit i zlo se muči.” I reče njemu Jezus: “Ja ću doći i ozdraviti ću njega.” I odgovarajući stotinik reče: “Gospodine, nisam dostojan da ulizeš pod strehu moju, nego samo reci ričju i ozdraviti će sluga moj. Jere sam i ja človik pod vlasti postavljen imajući poda mnoom bojnikie; i velim ovomu ‘pojdi’ i pojde, i inomu ‘dojdi’ i dojde. I služi momu ‘učini ovo’ i učini.” Slišavši tad Jezus, začudi se i slidećima sebe reče: “Pravo govoru vama: nisam našao toličku viru u Izraelu. A govoru vama jere će mnozi od Istoka i od Zapada dojći i siditi će s Abrahamom, s Izakom i s Jakobom u kraljestvu od nebesa, a sinovi kraljestva biti će izagnani u tmine izvanje. Ondi će biti plač i skripa od zuba.” I reče Jezus stotniku: “Pojdi i kakono si virovao, učinilo se tebi.” I bi ozdravljen sluga u ono doba.

[EVANĐELJE PO LUKI 4,38-40]

U ono vrime ustavši Jezus iza skupštine, ulize u kuću Simunovu. A punica Simunova uzdržana biše od velicij ognjica i moliše ga za nju. I stojeći nad njome, zapovidi ognjici i pusti nju: i tutako usatavši, služuše njima. I bivši zašlo sunce, svi koji imahu nemoćnike od razlicij nemoć dovođahu ih k Jezusu. A on na svake postavljajući ruke, ozdravljaše njih.

[EVANĐELJE PO IVANU 5,1-14]

U ono vrime biše dan svečani židovski i uzide Jezus u Jeruzalem. A jest u Jeruzalemu Ovčarska lokva, koja se zove židovski Betsaida, imajuća pet trima. U ovij ležaše mnoštvo veliko

nemoćnih, slipih, hromih, susih, koji čekahu ganutje od vode. Jere anđeo Gospodinov slazaše na vrime u lokvu i kretaše se voda. I koji bi bio najprvi slizao u lokvu za krenutjem od vode, zdrav se učinjaše od koje godir nemoći bijaše uzdržan. Biše tad neki človik ondi tridesti i osam godišta imajući u nemoći svojoj. Ovoga bivši pogledao Jezus ležećega i bivši poznao jere vele jur vrime imaše, reče njemu: “Hoćeš li učiniti se zdrav?” Odgovori njemu nemoćnik: “Gospodine, ne imam človika da, kada se bude smutiti voda, postavi mene u lokvu; jere dočim gredem ja, drugi od pri mene slazi.” Veli njemu Jezus: “Ustani, dvigni postelju tvoju i hodi.” I tutako se učini zdrav človik oni i dvignu postelju svoju i hojaše. Biše tad subota u dan oni. Govorahu, dakle, Židovi onomu koji ozdravljen biše bio: “Subota jest, nije dopušteno tebi nositi postelju tvoju.” Odgovori njima: “Koji mene zdrava učinio jest, on je meni rekao ‘Dvigni postelju tvoju i hodi.’” Upitaše, dakle, njega: “Tko je oni človik koji je tebi rekao ‘Dvigni postelju tvoju i hodi.’” A oni koji se biše učinio zdrav, ne znadijaše tko biše. Jezus tad ukloni se od mnoštva skupljena na mistu. Potom toga najde njega Jezus u crkvi i reče mu: “Eto si se učinio zdrav, jur nemoj grišiti neka se štogod gore tebi ne dogodi.”

[MOLITVE]

OČE NAŠ

Oče naš, koji si na nebesih, sveti se ime tvoje, pridi kraljevstvo tvoje, budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svakdanji daj nam danas. I odpusti nam duge naše kakono i mi odpuštamo dužnikom našim. I ne uvedi nas u napast, nego nas oslobodi oda zla. Amen.

VIROVAN'JE ILI SIMBOL OD VIRE

Virujem u jednoga Boga, Oca svemogućega, stvoritelja od neba i od zemlje, svih vidivih i nevidivih. I u jednoga Gospodina Isukrsta, Sina Božjega, jednorodnoga i iz Oca rođena prije svih vika; Boga od Boga, svitlost od svitlosti, Boga istinoga od Boga istinoga, rođena ne učinjena, jednosučnoga Ocu, po komu su sva učinjena, koji za nas ljudi i za naše spasen'je side s nebesa i put uze po Duhu Svetomu iz Marije Divice i *čovik se učinio jest*.

Križu pribijen jošter za nas pod Ponciom Pilatom, mučen i pokopan bi. I uskrsnu tretji dan po Pismih. I uzide na nebo, sidi o desnu Očinu i opeta ima dojći sa slavom suditi žive i mrtve, od čigova kraljevstva neće biti svrhe.

I u Duha Svetoga Gospodina i oživećega, koji iz Oca i Sina izhodi, koji je s Ocem i Sinom zajedno klanjan i proslavljan, koji govorio jest po prorocih.

I jednu svetu, općensku i apostolsku crkvu. Spovidam jedno krsten'je na odpušten'je od griha i čekam uskrsnutje od mrtvih i život od vika prihodećega. Amen.

[PJESEME]

NAŠ JEZUSE

Naš Jezuse odkupniče,
Naša ljubav, naša želja,
Stvorče od svega i človiče
Svih uzroče od veselja.

Blagost koja dobi Tebe,
Ti da platiš duge naše,
Smrt uzamši svrhu sebe,
Nas da smrti ne taraše.

Sišo s' jame u pakljene
Izveo si tve robove,
Ocu s desna priblažene,
Rajske uzide u dvorove.

Usiluj te blagost tvoja
Da zla naša pridobudeš
Prošten'jimi, ter pokoja
Srjed vječnoga nam raj budeš.

Nas tvoj obraz priblaženi
U blaženstvu tvom nasiti,
A tvoj pogled priljubveni
Čini tebe vijek ljubiti.

Naše budi ti veselje,
Ki ćeš biti naša kruna,
Bud' ti naše svrha želje
Po sve vijeke svej podpuna. Amen.

TEBE BOGA HVALIMO

Tebe Boga hvalimo, tebe Gospodina spovidamo,
Tebe vičnoga Oca sva zemlja počituje.
Tebi svi anđeli, tebi nebesa i svekolike vlasti,
Tebi kerubini i serafini nepristaljim glasom vapiju.
Sveti, sveti, sveti Gospodin Bog Sabaot od vojska,
Puna su nebesa i zemlja veličanstva slave tvoje.
Tebe slavni od apostola kor,
Tebe od proroka pohvaljivi broj,
Tebe od mučenika pobiljena hvali vojska,
Tebe po okolišu od zemalja sveta Crkva spovida.
Oca neizmerna veličanstva,
Počovanoga Sina Tvoga pravoga i jedinoga,
Svetoga jošter utišitelja Duha.
Ti kralju od slave Isukrste,
Ti Oca vikuvični Sin jesi.
Ti za osloboditi, uzimajući človičanstvo, nisi se uzbojao utrobe
divičanske.
Ti si, pridobivši ostana od smrti, otvorio virujućima kraljestva
nebeska.
Ti uz desnu Božju sidiš u slavi Očinoj.
Sudac virujemo da imaš dojći.
Tebe, dakle, molimo: pomози sluge tvoje koje si vridnom krvi
odkupio.
Vičnom slavom sa svetimi tvojimi nas čini nadariti.
Sahranjena učini puka tvoga, Gospodine, i blagosovi didinu
tvoju.
I vladaj njih i uzdvigni njih u vike.
U svake dnevi blagosivljamo Tebe.
I hvalimo ime tvoje uvijek i u vik vijeka.
Dostoj se, Gospodine, u dan ovi bez griha nas začuvati.
Pomiluj nas, Gospodine, pomiluj nas.
Učinilo se milosrdje tvoje vrh nas, Gospodine, kakono smo ufa-
li u Tebe.
U Tebe, Gospodine, ufah, neću se smesti u vike.

UZVELIČI DUŠA MOJA

Uzveliči duša moja Gospodina

I uzradova se duh moj u Bogu spasitelstvu momu.

Jere je pogledao na podniženstvo rabe svoje,

Evo bo iz ovega blaženu će mene govoriti sva porođen'ja.

Jere je učinio meni velička koji je mogući i sveto ime njegovo.

I milosrdje njegovo od poroda u porode boječim se njega.

Učinio je mogućstvo u desnici svojoj, razpršao je ohole pametju
srca svoga.

Dvignuo je moguće iza sidišta i uzvisio je podnižene.

Lačne je napunio dobara, a bogate je ostavio prazne.

Primio je Izraela, slugu svoga, spomenuvši se od milosrdja svoga.

Kakono je govorio ocem našima, Abrahamu i simenu njegovu
u vike.

VJEČNI KRALJU

Vječni kralju, višnje od slave
Svih od vjernijeh odkupniče,
Ti si smrtne satro sprave,
Milost s tebe nam iztiče.

Desne sjediš uz Očine,
Od Oca su t' Božji vlasti,
Iste višnje veličine,
Ke človičtvu daše časti.

Da sva stvora troja od stvari:
Nebo, zemlja i pakao doli,
Vijek koljeno prigine s dari
Ter podložno Tebe moli.

Drhću anđeli sad videći
Od umrljih tu prominu,
Put nas skrivi, nas čisteći,
Put posveti po načinu.

Bog u čistijeh nas kraljuje,
Uresenijeh svom milosti,
Jer put Božja gospoduje,
Nama davši sve krjeposti.

Ti veselje naše budi,
Ki si u raju naša slava,
Koji svijetom vladaš svudi,
Smrsi od svijeta sva neprava.

Molimo te mi klečeći,
Mnoge grihe zaboravi,
Tvom milosti nas čisteći,
Rajsku slavu nam pripravi.

Neka u prikoj kad strahoti
Na oblacijeh sudac sideš,
Ljute dvigneš sve gorkosti,
I s krunami k nam Ti prideš.

Gospodine, Tebi slava,
Ki vrh zvijezda blažen ideš,

S Duhom Svetijem Ocu prava
Da ti s njimi vijekom sideš. Amen.

Ritual rimski, 1640.